

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Vocatur hæc Hebdomada magna, maior quàm prima mundi, & orditur, sicut illa, in Dominica, in quæ lux creat a perhibetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

HOMILIA XLII. DE SOLEMNI, ET FESTIVO IN- GRESSU CHRISTI IN HIERUSALEM.

Dominica Palmarum.

*Cum appropinquasset Iesus Hierosolymis & venisset Bethpage ad montem
Olivet, &c. Matth. 21.*

Refert nobis Evangelista D. Mat-
thæus verbis, quod Ecclesia no-
bis proponit operibus in pro-
cessione, quam hodie celebraui-
mus, videlicet solemnem, glo-
riosam & triumphalem ingres-
sum Domini nostri Salvatoris in urbem Ierusa-
lem, in qua licet abiecto veltus pullo asinae, re-
ceptus tamen fuit ramis palmarum, oliuarum,
laurorum, aliarumque arborum frondentium,
stratis plateis, & vijs, populi civiumque vesti-
mentis, quibus pergratum erat, si saltem iumen-
tum, quod Dominus vehatur, illa calcaret: ac-
clamaciones fuerunt adeo festiue, tantamque re-
ferentes laudem, maiestatem & gloriam, ut tales
sæpequam triumphatori, imperatori & Monar-
chæ terræ factæ fuisse referantur. Hunc ingres-
sum parat Dominus iam moriturus, ut pateret
evidenter, quod non ad mortem traheretur ho-
stium suorum victus violentiâ, sed mera ac li-
bera sua voluntate, amore nostri flagrantissimo.
Iam illum in pleno concilio Principes ad mor-
tem damnarant, lis iam erat decisa, decretum
contra illum modo promulgatum: iam ad suæ
intentionis executionem per plateas & vrbis Ie-
rusalem vias publicas præcone buccinante man-
darentur, & affixis scedulis ad angulos earum
valvasque templi, ut si quis sciret vbinam esset,
civitas indicaret. Iam suos destinaret ministros,
satellites & apparatus illos indagaturos, datis
præceptis, & præclaris promissis illi, quicumque
eum inuenisset & multo adhuc insignioribus,
quicumque vinctum illum captumque adduxisset.
Rebus ita compositis & hac tempestate, per
portas ingreditur, civitatis supremo exceptus
triumpho, ubi innumerabilis Iudaorum & gen-
tilium multitudo, cum civitatis: tum eorum qui

ex diversis mundi plagis illic ad Paschæ solem-
nitatem confluerant, ineffabili gaudio & om-
nium acclamationibus (quorum festiue voces
aëra resonabant) illum excipit ut legitimum Re-
gem, Dominum, Messiam, Salvatorem, verum-
que Deum: & hoc quidem coram ipsis Principi-
bus & Sacerdotibus, qui eum damnauerant &
iam capiendum inquirebant: sic ut nec vnus eo-
rum vel mouere se posset, vel ad passum proce-
dere, nec ei vel vnico verbo obpugnare: stabant
omnes ut statum stupefacti, attoniti est intuen-
tes, viscera sibi præ mortali invidia cottodentes.
Processio est hæc solemnis & gloriosa Christi
supremo triumphatori, toti civitati festiua, no-
bilique pericunda: illam ingrediamur manibus
ramos ferentes & ore cantica, dicamusque vi-
ctori: *Benedictus qui venit Rex Israel, Hosanna
in excelsis.* Ipse nobis salutem gratia largiatur,
illamque largietur si mediante caelorum Regina
illam postulemus, eandem salutando: *Ave Ma-
ria.*

§. 1. *Vocatur hæc hebdomada magna, maior
quam prima mundi, & orditur sicut illa
in Dominica, in qua lux creata perhibe-
tur.*

Eloquentia Græcæ Cicero D. Chrystos-
to. declarat in Quadragesima quæpiam suarum
homiliarum decursu diuinam Historiam
primordij totius vniuersi, quod Spiritus S. in li-
bro Genesis enarrat, ratione cuius doctissimas il-
las composuit homilias quas legimus in lib. Ge-
nesis. Prosequitur hoc suum argumentum sai-
ctissimus Doctor vsque in hodiernum diem, Do-
minicam scilicet Palmarum: cum autem iudica-
tur.

ret ea mysteria, quæ nobis hæc hebdomada offeruntur, esse talia, vt non conueniat oculos aliò delectere, conceptus omittit discursum & ait: *In magnam hebdomadam pruenimus Deigratia.* Ab initio hebdomadam hæc Ecclesia magnam appellauit: & licet ab alijs dicatur, velut à D. Bern. *Hebdomada parua*: quia ex professo agitur de tormentis pœnitique Saluatoris: vel *Hebdomada sancta*: quia mysteria, quæ hic peraguntur, nedùm sancta sunt, sed etiam totius origo sanctitatis: nomen tamen magis commune est prædictum, quò vsque nunc vitur Ecclesia, vocans illam *Hebdomadam maiorem*, cuius rationem assignat D. Chrysolomus: *Magnam autem vocamus hebdomadam, non quod plures horæ in ea sint, neque plures dies habeat, sed quia magna quadam, & essentialia bona nobis contigerunt in illa. In illa enim solum est bellum diuinum, extincta mors, maleficio interempta, Diaboli seruitus dissoluta, rafa eius derecta. Deus hominibus reconciliatus est, cœlum penetrabile factum est, Angeli hominibus conueniunt, distantia conuinita sunt, spes sublata, septum remotum, Deus pacis pacifica fecit omnia, quæ in cœlis & quæ in terris. Magna hebdomada: quidquid enim in hac celebratur, & præ manibus habemus, magnum est, Magna Sacramenta, & adeo profunda, vt supremorum intellectus Seraphinorum ea nequeant comprehendere, magna misericordia quæ in eodem implet, vt carere liceat. Misericordia Domini plena est terra. Magna charitas. Commendat charitatem suam Deus in Rom. 5. 8. nobis, &c. Maiorem charitatem nemo habet. Magna iustitia, quem proposuit Deus propitiationem ad ostensionem iustitiæ suæ. Magna malitia in hominibus quæ eo vsque inereuit, vt Deo manum iniicere illique vitam tollere præsumperint. Magnum sacrificium sufficiens vt antiqua omnia deleat & perfecte satisfaciatur pro totius mundi sceleribus vniuersis. Magna mors, cum ipsius Dei morte non sit inferior. Magna prodigia: cœlum etenim obscuratur, terra tremat, lapides ditimpuntur, sepulchra aperiuntur: *Hebdomada maior.**

Pf. 118. 64.
Rom. 5. 8.
Ioc. 15.
13.
Ro. 3. 25.

I. Conueniens erat ex sententiâ D. Thom. vt si Mundi bi corresponderet mundi creatio eiusque reparatio: quocirca non minor esse debebant opera huius, quàm illius. Ad mundi creationem præorrespondet diuinitas Deus hebdomadam maiorem, in qua creauit quidquid esse habet in mundo visibili, eo modo per dies illos procedens, quo Spiritus S. in exordio Genesis exponit, sanctique Patres declarant: quorum sententias eleganter illustrat doctor Angelicus in prima sua Parte per varias

Quæstiones. Primo die, quæ respondit Domini, creauit lucem, creaturam adeo pulchram, quæ præsupponenda erat (inquit D. Basil.) vt Ho. 1. Hebreæta opera manifestarentur quæ de manu Domini producebantur, atque vt formari possent dies (ita D. Thom.) qui sine luce non possunt. Secundo die nempe lune, fecit firmamentum, quod D. Damascenus intelligit cœlum stellatum 2. p. q. 67. totius fundamentum vniuersi: sicut enim hic in a. 4. domibus eius, vt cum D. Basil. loquitur, deorsum Lib. 2. fundamentum collocas, cui parietes teclumque dei Orih. innituntur: ita in hac machina staret Deus fundamentum in supremo huius cœli, ex quo tota The. 1. p. natura eiusque dependet fortitudo. Tertio die q. c. 8. à 1. scilicet Martis, cum terra aquis esset operata, illas ad 1. in vnum congregauit locum, ex illis amplissima hæc formanda maria, terra autem arida hæcque mansit, cui virtutem tribuit herbas plantaque producenti.

Quarto die, qui fuit Mercurij, pulcherrima hæc creauit luminaria, maiora & minora, solem, lunam, stellas, quæ cœlos ita exornant, tantum, quæ conferunt terræ beneficium, vt Seneca indicauerit quòd si Deus alio sine hominem non creasset nisi vt hæc videret hinc gauderet. sufficiens causa fuisse illum producendi. Quinto die quem Iouis appellamus, produxit in aquis & de aquis pisces in illis natantes, & aues per aëra terramque volantes, atque ex ea tantam animalium varietatem, quantum per illam discurrere conspiciamus. Sexto die qui Venere dicitur, hominem de luto formauit, in eo diuinam & mysticam suam sculpens imaginem, similitudinem, & ei tribuens inspirationem: illi somnum immittit in quo de sublata illi costa mulierem edificauit, quo perfectè in plenitudine dedit humanæ naturæ principium. Septimo die dicto Sabbati requieuit cum dedisset suam rebus nouis creandis. Magna hebdomada, in qua tam eximia & eminentia creata sunt: cœli suis sideribus fulgentissimi, terra plantis suis frequentissima, a. quæ piscibus suis fertilissima, suis auiibus aër incondensissimus, & quidquid esse habet in hoc mundo visibili.

Magna est hæc profecto hebdomada, in quam tam præclarus creatus est mundus, ita repletus varijs creaturis cælestibus pariter & terrestribus, porro longè maior est hæc, in qua Deus reparauit, aut si placet alterum nouum creauit hebdomundum, tantò excellentiorem, quantò cœlum madam terrâ præponderat, in eo producens creaturas primam adeo eminentes vt compleat illud suum apud longè Isaac oraculum. *Eccè ego creo cœlos novos, & antecessorum dit.*

1. In illa hebdomada mundum creavit terrenum, in hac vero coelestem: in illa res pro luxie quæ licet magnæ sint, illas tamen oculi vident, manus tangunt & creatus capiti intellectus. In hac verò talia parauit, qualia nec oculi viderunt nec aures audierunt, nec creatus potuit imaginari in intellectu: etenim de illis ad litteram dixit Isaïas, referente Apostolo Paulo. *Nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, &c.* Illa opera intellexit & plurima eorum penetravit non solum Angelica sapientia, sed etiam humana: hæc verò non solum sapientia humana non potest comprehendere sed nec ipsa suprema Seraphica: *Sapientiam loquimur in mysterio absconditam, quam nemo Principum huius sæculi cognovit:* Sic de se testatur Apostolus. Ibi homines creant terrenos, hic coelestes: ibi cõdidit hominẽ, naturam illi tribuens humanam, hic eũ diuinæ reddidit participem. Ibi posuit illum in terra communem animalibus, hic exaltat eum vt inter Seraphicos sidera stellarum premat. Ibi creaturas produxit ex illis thronum erigens gloriæ suæ & Maiestatis, hic patiens, ab illa descendens vsque ad crucem, & crucis mortem, summæ humilitationis. *Humilitatis semetipsum f. Etus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis.* Ibi nullas alias adduxit facultates ad rerum omnium creationem quàm simplex verbum: etenim ipse dixit & facta sunt. Hic omnes exposuit quas habebat, esse suam, vitam, animam, sanguinem, vitamque personam. *Dedit semetipsum pro nobis.* Ibi nihil de diuinitate sua mouit, hic autem nulla pars extitit diuinæ suæ personæ, quæ loas non pateretur prenas suosque cruciatus: caput spinis coronatur, oculi velo conteguntur, aures blasphemis iritantur, os aceto & felle potatur, manus pedesque elatis terebantur, corpus flagellis dilaceratur. Ibi vt hominem cõderet, simplicem edidit statum seu spraculum, absque eo quod vita illius vel minimum caperet inde detrimentum. *Spiram in faciem eius spraculum vita:* Hic vt hominem repararet emisit & expiravit proprium animam & spiritum & inclinato capite mortuus est. *Inclinata capite emisit spiritum & expirauit.* Ibi mulierem, futuram mortis principium de latere produxit viri dormientis in paradiso: hic Ecclesiam matrem vitæ eluxit de latere suo mucrone lanceæ aperto, dum mortis somno in cruce requelesceret: & quamuis ibi videtur Adam opus hoc esse præclarum, prodit tamen Apostolus, & ait *Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia.* Ibi composuit Deus ma-

re recolligens omnes aquas quæ terram occupauerant, in vnum locum, quo factum est vt tellus ab his exsiccaretur: hic congregauit mare profundum & dolorum penarumque immensam abyssum quæ nostram demerferant naturam in locum illum sacrosanctum filij sui diuinitissimi, cui omnium nostrum peccata imposuit, ipse verò his amarissimis tormentorũ aquis ad summum vsque prefocatus, vt nos liberi absolueretur: *Pa. Galat. 3. cõtus pro nobis maledictum, &c. vt nos efficeremus iustitia Dei in ipso, quàm sunt stupenda hæc opera!* O quàm suprema mirabilia. Hæc sunt illa quæ in hac operatur hebdomada, & cum ea sint, quibus Deus non est operatus insigniora, dicatur hæc hebdomada maior sic à Deo disposita. *Magnam vocamus hebdomadam.*

Inter tot præclara magnaue opera (montente nos D. Chrysostomo) iustum est vt & magna sit quoque nostra deuotio, nostra penitentia, nostra eleemosyna, nostraque gratitudo. *Nunc magis & ieiunij eius sus intendendus, continuanda sunt preces faciendaque pura & diligens confessio, & in bonis operibus sedulitas eleemosyna larga, equitas, mansuetudo, atque alia virtutes.* Ad hoc obstringimur ex mente præfati Doctõris, ex magnitudine beneficiorum, ex parte Dei, qualia nobis in hac hebdomada facta representantur: si namque debent obsequia respondere beneficijs, cum illa sint tam singularia & ordinarijs tantopere superiora, talia oportet vt & sint obsequia. *Et quia tantam nobis dolorum magnitudinem & multitudinẽ in illa largitus est Dominus, fideles & ieiunium ioculant, & vigiliis & pernoctationibus sacris, & eleemosynas faciant, vt hinc hebdomada honorem exhibeant.* Nam si Dominus in illa talia ita nobis donauit, quomodo non & nos debemus quantum possumus reuerentiam & honorem exhibere? *Modum expende loquendi: Vt hinc hebdomada honorem exhibeant.* Ad hoc adiuvant & leges & Reges (inquit ille) qui vacationes instituerunt iudiciorum secularium, proe. sicut, tribunaliũ, & causarum, vt causa Christi Domini nostri vacemus quæ modo ventilatur saluti nostre vtilissima. *Et Reges ipsi declarant, quàm vobis dilecti illis habeant, mandantes vt omnes sint iudicia & seria claudenda fores iudiciorum, cessando omni litium & contentioarum specie, quæ maiori tranquillitate liceat ad spiritibus a se ieiunare.*

Argumentum hoc verget D. Leo Pontifex in memoriam nobis reducens vnam hanc fuisse inter ceteras rationem, quã moti Apostoli inligante Spiritu Sancto, tam longum, solenne, piumpque iulluerint Quadragesimæ ieiunium:

III. His diebus pietati magis vacis vancandom. D. Chry. Loc. cit.

4

ret ea mysteria, quæ nobis hæc hebdomada offeruntur, esse talia, vt non conueniat oculos aliò delectere, conceptus omittit discursum & ait: *In magnam hebdomadam pruenimus Deigratia.* Ab initio hebdomadam hæc Ecclesia magnam appellauit: & licet ab alijs dicatur, velut à D. Bern. *Hebdomada parua*: quia ex professo agitur de tormentis pœnitique Saluatoris: vel *Hebdomada sancta*: quia mysteria, quæ hic peraguntur, nedum sancta sunt, sed etiam totius origo sanctitatis: nomen tamen magis commune est prædictum, quò vsque nunc vitur Ecclesia, vocans illam *Hebdomadam maiorem*, cuius rationem assignat D. Chrysolomus: *Magnam autem vocamus hebdomadam, non quod plures horæ in ea sint, neque plures dies habeat, sed quia magna quadam, & essentialia bona nobis contigerunt in illa. In illa enim solum est bellum diuinum, extincta mors, maleficio interempta, Diaboli seruitus dissoluta, rafa eius derecta. Deus hominibus reconciliatus est, cœlum penetrabile factum est, Angeli hominibus conueniunt, distantia conuinita sunt, spes sublata, septum remotum, Deus pacis pacifica fecit omnia, quæ in cœlis & quæ in terris. Magna hebdomada: quidquid enim in hac celebratur, & præ manibus habemus, magnum est, Magna Sacramenta, & adeo profunda, vt supremorum intellectus Seraphinorum ea nequeant comprehendere, magna misericordia quæ in eodem implet, vt carere liceat. Misericordia Domini plena est terra. Magna charitas. Commendat charitatem suam Deus in Rom. 5. 8. nobis, &c. Maiorem charitatem nemo habet. Magna iustitia, quem proposuit Deus propitiationem ad ostensionem iustitiæ suæ. Magna malitia in hominibus quæ eo vsque inereuit, vt Deo manum iniungere illique vitam tollere præsumperint. Magnum sacrificium sufficiens vt antiqua omnia deleat & perfecte satisfaciatur pro totius mundi sceleribus vniuersis. Magna mors, cum ipsius Dei morte non sit inferior. Magna prodigia: cœlum etenim obsecratur, terra tremuit, lapides ditimpuntur, sepulchra aperiuntur: *Hebdomada maior.**

Pf. 118. 64.
Rom. 5. 8.
Ioh. 1. 9.
Re. 3. 25.

I. Conueniens erat ex sententiâ D. Thom. vt si mundi creatio eiusque reparatio: quocirca non minor esse debent opera huius, quàm illius. Ad mundi creationem præorrespondit diuinitas hebdomadam maiorem, in qua creauit quidquid esse habet in mundo visibili, eo modo per dies illos procedens, quo Spiritus S. in exordio Genesis exponit, sanctique Patres declarant: quorum sententias eleganter illustrat doctor Angelicus in prima sua Parte per varias

Quæstiones. Primo die, quæ respondit Domini, creauit lucem, creaturam adeo pulchram, quæ præsupponenda erat (inquit D. Basili.) vt *Ho. 1. Hebræa* opera manifestarentur quæ de manu Domini producebantur, atque vt formari possent dies (ita D. Thom.) qui sine luce non possunt. Secundo die nempe lune, fecit firmamentum, quod D. Damascenus intelligit cœlum stellatum 2. p. q. 67. totius fundamentum vniuersi: sicut enim hic in a. 4. domibus eius, vt cum D. Basili loquar, deorsum Lib. 2. fundamentum collocas, cui parietes teclumque dei Orbis innituntur: ita in hac machina staret Deus fundamentum in supremo huius cœli, ex quo tota *Tho. 1. p. 1.* natura eiusque dependet fortitudo. Tertio die q. c. 3. a. 1. scilicet Martis, cum terra aquis esset operata, illas in vnum congregauit locum, ex illis amplissima hæc formanda maria, terra autem arida hæcque mansit, cui virtutem tribuit herbas plantaque producenti.

Quarto die, qui fuit Mercurij, pulcherrima hæc creauit luminaria, maiora & minora, solem, lunam stellas, quæ cœlos ita exornant, tantum, quæ conferunt terræ beneficium, vt Seneca indicauerit quòd si Deus alio sine hominem non creasset nisi vt hæc videret hinc gauderet. sufficiens causa fuisse illum producendi. Quinto die quem Iouis appellamus, produxit in aquis & de aquis pisces in illis natantes, & aues per aëra terramque volantes, atque ex ea tantam animalium varietatem, quantum per illam discurrere conspiciamus. Sexto die qui Venere dicitur, hominem de luto formauit, in eo diuinam & mysticam suam sculpens imaginem, similitudinem, & ei tribuens inspirationem: illi somnum immittit in quo de sublata illi costa mulierem edificauit, quo perfectè in plenitudo dedit humanæ naturæ principium. Septimo die dicto Sabbati requieuit cum dedisset suam rebus nouis creandis. *Magna hebdomada*, in qua tam eximia & eminentia creata sunt: cœli suis sideribus fulgentissimi, terra plantis suis frequentissima, a. quæ piscibus suis fertilissima, suis auiibus aër inuolutissimus, & quidquid esse habet in hoc mundo visibili.

Magna est hæc profecto hebdomada, in quam tam præclarus creatus est mundus, ita refertur varijs creaturis cælestibus pariter & terrestribus, porro longè maior est hæc, in qua Deus reparauit, aut si placet alterum nouum creauit hebdomundum, tantò excellentiorem, quantò cœlum madam terrâ præponderat, in eo producens creaturas primam adeo eminentes vt compleat illud suum apud longè Isaiam oraculum. *Eccè ego creo cœlos novos, & antecessorum dies.*

3
11.
Hæc

vt per hoc corda nostra prępararet ad ritę celebranda in hac hebdomada summa mysteria, & profunda Sacramenta mortis, & passionis Domini: eiusque sanctissimę crucis, ab eo dicta: *Sublimissimę diuinę misericordię Sacramentum*, vt in illa singulariter studeamus nos ipsos acerbissimę illius cõformare passioni huic Apostoli ob-

in cruce suspensum? *Quis enim tam irreligiösus, qui non compungatur? Quis tam insensatus, vt non humilietur? Quis tam iracundus, vt non indulgeat? Quis tam delictiosus, vt non abstineat? Quis tam flagitiosus, vt non contineat? Quis tam maliciosus, vt non pauceat illis diebus?* Suedet hoc euidentißima ratio, ait D. Bern. fuit eteom passio Christi ita excessiua, eius pena ita horreda, dolores adeo viui & tormenta adeo seua, vt ad compassionem omnes excitantur creaturas: nam omnes vt compati se denotentur commotus sunt acerbissimę Cęli pulum iudicium amicum, Sol obscuratus est, luna retrogressa est, terra tremuit motibus insolis, saxa diffracta sunt, monumenta aperta sunt, mortui resurrexerunt: quam igitur iustum erit, vt & cor carneum hominis Christiani, compassionem moueatur ipsam suam considerans Deum in hac compulsum angustias, idque in salutem miserum peccatoris? *Merito quidem nemo adeß passio Domini vsque hodie, terram mouens, petras scindens, aperiens monumenta, &c.*

D. Lio. Serm. 9. de Quadrag.

Ro. 8. 17.

D. Bern. Serm. 4. Hebdo. pan. in princ.

si compatimur & glorificabimur. merito a S. Apostoli per doctrinam Spiritus sanctus maiora sunt ordinata ieiunia, vt per commune consortium crucis Christi, etiam nos aliquid in eo quod propter nos gessit, ageremus: sicut *Apostolus ait: Si compatimur & glorificabimur.* Nostrium est cum illo pati & in nobis ipsis sentire quod pro nobis ipse tolerauit, vt pariter cum illo congratificemur iuxta Apostoli consilium: *Hoc sentite in vobis quod & in Christo Iesu.* Hinc argumentum sumpsit Bernard. quod vobis persuadeat vt Hebdomadam hanc singulari impendamus pietati, nolterque intellectus actus exciteur in consideratione tantorum mysteriorum quę in nostram sunt facta redemptionem.

Vigilate animo fratres, ne infructuosę nos huius temporis Sacramenta pertranseamus. Ita inquit, pro more haberent Christiani, qui antiquitus hebdomadam illam transigebant quibusdam penitentię operibus, protractiori orationis tempore, valecicendo recreationibus, & terrę voluptatibus: hoc vt proprium diebus illis assumentes, vt Christi tormenta, passionem, penamque meditentur, & illi in doloribus suis comites ad hęrerent, seipsos feuerius castigando disciplinis, abstinentis, vigiliis, & asperioribus penitentis, vt pote qui causa fuissent Christi passionum. *Vniuersi Christiani facite hęc septimanę, aut paschalis, aut preter solitum pietatem colunt, modestiam exhibent, humilitatem sciantur, induunt grauitatem, vt Christo patienti quodam modo compati videntur.* Audiamus quid de illis

Ex his conuincit Ieremias duriciem cordis I. Y. tui, quod in occasione nec scinditur nec compassione permouetur: Vbi nostra vulgata lectio hæc duriciet: *Primum est cor hominis, & insperabile. No arguitur, mo & quis cognosces illum?* Septuaginta legunt: *Hier. 7. 9. gram cor per omnia.* Quam lectionem sequitur D. Aug. & canque exponit Theodoret. b. Viden, a. *Lib. 15. hominem carne compactum, quem dixit vis. cetera s. u. cetera habere inuisibilia?* Quis cognosceret illum: *c. 8. & lib. Durissimum quid & omnium minus penetrabile 12. c. 40. est cor eius. Graue cor per omnia: quod cęlos & b. In c. 17. terram, solem & lunam, petras & monumenta, Hier. v. id. imo ipsos mortuos concutiat, moueatque passio Ho. 3. Nu. Christi Redemptoris, & tamen tuum non emolliat cor, quis non vt impossibile dicit? Vbinam lacrymę? Vbi contritio? Vbi culpam puniret? Vbi causa extiterunt? Quando Christo in paupere eas largiris opes, qui tibi viscerum tuorum tradidit sanguinem? Quando te vidimus carnem tuam mortificancem, tuosque appetitus fręno colibeatem: cum tamen Christi vides carnem ita panis vndequeque lacerant, tuos soluentem lux carnisque voluptates? hac igitur est illa hebdomada quam inchoamus.*

D. Eyp. L. 3. contra Hares. Hec 75. contra Arium non longe a princ.

referat D. Epiphani. *In diebus Paschalis (vocat Pascha, qui potissimum dies veneris sancti) apud nos sint huius dormitiones, castitates, afflictiones, fletus, preces, vigilia, ac ieiunia, & omnes animarum salutes per sanctas afflictiones.* Et quid miramur eum D. Bern. hoc agere Christianum; qui Dominum suum contemplatur in agonia sudantem sanguinem, sic in oratione pernoctantem, vt querat sibi socium, ita solum, vt omnes discipuli eius fugam arripiant, eum in manibus hostium suorum relinquentes; qui quodlibet genus in eum dolorum exerceat & effundunt, quem etiam videmus flagellatum, coronatum, &

Et sicut in prima illa, quę Deus mundum s. creauit, opus suum incepit in ipsa Dominica, prima eiusdem die, producendo lucem: sic hanc In. Do. orditur per Dominicam Palmarum, lucę quam produciendo diuinam, quę ciuium Hierosolymitarumque Ieri & plurius gentiliu illuminat intellectus, qui lux creata iam eo conuenerat solemnitatem Paschę celebrari.

bitur: quia illum cognoscerent & canora voce
 facerent ipsum verum esse Deum & Messiam
 Regem supremum, qui mundum venerat salua-
 re: acque ut talem & hi & illi triumpho ra-
 morum inestabili, & festiuitatibus acclamati-
 bus exciperent, dicendo: *Benedictus qui venit
 Rex, &c. Hosanna* ut eum dicit Ecclesia in offi-
 cio palmarum, & exponemus, realiter illum ag-
 noscerunt, receperunt, & ut talem voce concordi
 & sonora proclamauerunt; Sicut autem in illa
 hebdomada primò omnium Deus lucem crea-
 uit, quia necessaria erat (inquit D. Basil.) ad cæ-
 tera videnda, quæ creanda erant cæteris diebus,
 eius etiam pulchritudinem & venustatem, sine
 qua reuerberis omnia laterent abscondita: ita quo-
 que requiritur hæc lux cognitionis Christi, il-
 lux diuinitatis, aduentus illius rationis, passio-
 nis mortisque causa: deinde quòd Deus sit,
 Messias, & Rex, qui saluaturus adueniebat: hæc
 autem confessio & confessio supponenda est, quæ
 videamus & intelligamus quidquid in hac heb-
 domada passione sua & morte operatur, quæ
 mors & passio vniuersi filij Dei quam pro sa-
 lute mundi totius operatur. Omnis valor &
 meritum passionis, periturum mortisque Salua-
 tionis ex eo procedebat, quòd ipse verus esset
 Deus, & mors ac passio, quæ nobis erat necessa-
 ria, mors erat & passio Dei. Mors & tormenta
 purè mortalium non sufficiebat, cum illis mun-
 danis, nullo nostro commodo repleterentur. Mors &
 passio Dei exigebatur. *Nostri remedium conuen-
 dit* sic indicat & bene D. Leo) *vi mediator Dei
 & hominum, Deus esset & homo, qui mori posset
 ex vno, & resurgere posset ex altero. Nisi enim ve-
 rus esset Deus, non adferret remedium, &c.*
 Hoc ex consuetudine D. Ambrosij designat Psal-
 mista Psalmo quadagesimo in quo loquitur de
 passione Domini & Iudæ traditione. Ticolium
 illi perlegit: *tu facies Iherusalem ipsi David. Insi-
 nem idem est ac si dicat. in Christum dirigunt.
 Quia ipse est spiritus sancti nostræ, ad ipsum studia nos-
 tra dirigimus, ad ipsum vota nostra conferimus
 quia ipse est plenitudo, ipse est consummatio uni-
 uersum, ipse omnium summa virtutum. Subiū-
 git: *ipsi David*: quia in ipso loco cognoscebat
 David remedium peccatorum. De hoc igitur sic
 profatur. *Beatus qui intelligit super egenum &
 pauperem.* Quis est ille, nisi ille de quo profatus
 est dicitur Iudæ malè imprecamur. *Persecutus est
 dominum inopem & mendicem.* Similiter decla-
 rat D. Paul. *Quoniam propter vos egenus factus
 est cum esset dives, ut illius inopia vos diuites esse-
 tis.* illum quidem viderunt Iudæi, sed beati non*

erunt: quia tantum hoc attenderunt, quod inops
 esset & mendicus: sed non eum qui sub hac pau-
 peritate tanta prodigiosa signaque operabatur.
 Primò tibi notandum quis in hac sit pauperta-
 te, quis suis his lateat vulneribus: *intellige pau-
 peritatem Christi, ut dives sis: intellige inhuma-
 nem eius, ut accipias sanitatem: intellige crucem
 eius, ut non erubescas: intellige vulnus eius, ut
 vulnera tua cures: intellige mortem eius, ut acqui-
 ras vitam æternam: intellige sepulchrum eius, ut
 inuenias resurrectionem, Oculi fidei (sic cenet
 D. Ambrosius) requiruntur, debetque hæc fides ho-
 rum mysteriorum esse fundamentum, quæ te il-
 luminet ut videas, quòd ille, qui patitur, Deus
 sit, auctor naturæ & Dominus gloriæ indepen-
 dens. *Beatus qui intelligit super Christi inopiam,
 & pauperitatem.* Videmus igitur quòd Dominus
 eum esset adeò potens & opulentus, ut in eo sint
 omnes thesauri Dei absconditi, pauper effectus
 sit & omnium indigus propter homines. *Propter
 vos egenus factus est cum esset dives.* Perfidi lu-
 dæi solum externa annotauerunt, hinc illis tanta
 perditio: quando dies malus venturus est, nem-
 pè iudicij, in quo cognoscent quia fuerit: *in
 plangent se omnes tribus terræ, & qui cum pupu-
 gerunt, & dicent manibus cadis super nos, &c.*
 Cæterum qui illum viderunt videntque oculis
 fidei, in morte tenentes vitam, in cruce gloriæ,
 in paupertate diuitias, & requiem in laboribus,
 hos in *die mala liberabis Dominus* Interpretatur
 D. Ambrosius Primò iudicij diem, & hunc illis ma-
 lum auspiciatur. Secundo: in hac vita *dies mali-
 fani* propter pericula & calamitates, quibus in-
 illis obtrahitur; Porro in die illa liberabit eos
 Dominus qui lumine fidei collustrati cognoue-
 runt Deum esse qui passus est & egenus factus
 est in redemptionem hominum.*

VII.
 Quid
 in Ch-
 rillo
 sit me-
 dican-
 dum.

Fig. 1.

VI. Maria

D. Leo

Insi-

profatur

2. Cor.

1. p.

VIII.
 In passio-
 ne Chri-
 sti perp-
 legemam,
 & Messiam
 venientem
 sperent in-
 de quod
 pertinet
 cælestem &
 supereminentem:
 deum ipse
 Deus
 sit, qui
 migne
 ponderis,
 nimirum
 quòd ille
 qui passus
 patitur.
 adest,
 Deus sit,
 Messias,
 Rex &
 Saluator
 à Deo
 promissus
 ab origine
 mundi, atque
 à populo
 Iudæico
 à primis
 incensibus
 expectatus.
 Sicut au-
 tem in
 primi
 mundi
 creatione,
 ipsa lux
 quæ
 primo
 die creaba-
 tur, cæterorum
 operum
 aperuit,
 officiauit
 & illuminauit
 pulchritudinem,
 sic &
 hæc efficit
 debet, quam
 ipse
 Dominus
 de diu-
 ina
 sua
 producit
 persona,
 illuminare
 feiheret
 om-
 pia

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

nia cetera, quæ nouum hunc mundum spiritualem producat, operatur & patitur: hæc etenim ea est quæ ceteris pulchritudinem adfert ineffabilem. Illum contemplant in cornuculo pauperum discipulorum lauantem pedes, luce adiutus spirituali, quæ tibi significet, hæc esse Deum. Illum meditare, mortis agoniam laborantem, atque in homo sudantem, perpendens quod Deus sit: capium, flagellis, cæcum, spinis coronatum, crucifixum & mortuum: illum crede Deum: hæc enim lex omnia hæc pretiosa reddit, clara, gratia, meritique infiniti.

Hom. 81. in Ioan.

Attentius inhaeret illi D. Chrysof. quod D. Ioannes addit: cum iam retulisset qualiter Christus iam captus ductus fuerit in Ierusalem, primo in domum Annæ eò quod socer esset Cayphæ, qui Pontifex erat Anni illius. Erat autem Cayphas, qui consilium dederat Iudæis, quia expediret unum hominem morti pro populo. Euangelista sanctissime (quærit D. Chrysof.) qua de causa dicit hoc cum iam illud dixeris non leuiter & pertransienter, sed fuscè & de puncto ad punctum declarans huius acta concilij: ubi & quam fuerint consiliarij, & qua ratione in eo præfederit Cayphas ut summus Pontifex, qualiter ex una parte atque ex altera non leuiter turbaretur circa oblatam sibi causam, & quam Pontifex hic concluderet determinationem, dicendo: Expediret vobis ut unus moreretur homo pro populo. Iam tunc omnia dixisti, quinimo nobis declarasti hoc ab illo non profuisset consilium, sed quod Spiritus S. verba illa ori illius impellerit exprimenda: quia Pontifex erat. Hoc autem à semet ipso non dixit, sed cum esset Pontifex, &c. Quæcunus sciremus veritatem: hanc adeo certam esse, ut voluerit Deus hanc etiam ipsi Christi inimici publicè fateantur. Ut demonstraret tantam esse veritatis excellentiam, ut & inimici eam prædicerent. Fecit hoc Euangelista ex mente præfati auctoris, ut doceret vos quod in quibuslibet hæreticis Dominicæ passionis articulis, Christum semper illa luce perpendere, quam tibi hodie manifestat, quod Deus sit factus homo qui patitur ex diuino consilio pro salute humani generis. Ne tota gens pereat. Quando videris illum captum, ligatum, ductum ad Annam inde ad Sacerdotum tractum concilium, coram Caypha in domo eius, deinde sputis & alapis exceptum, vultu inde strepitu magno & infami ad prætorium deductum Pilati, & inde ad Herodis palatium remissum, regressum ad ærium Pilati, tot affectum saanis, ignominis, iacturæ, alapis, flagris, spinis, clavis, & cruce suspensum: non tibi

Ioan. 18. 24.

IX. Cur hæc verba repetat. D. Ioan.

sufficiat illum intueri ad lucem solis huius materialis, quæ corporis tui tantum oculos illuminat, sed spiritualis fidei, quæ mentis oculos illustrat tibi quæ manifestat, quis ille sit qui viam hanc ingreditur tormentorum & tam horrendis progreditur pœnis. Illum semper hac luce contemplant. Ne vincturum mentem audierit per turbaturus inquit D. Chrysof. id memini quod salus orbis terrarum eius mori esset. Et autè hoc manifestè pateat, primo die lucem hanc creat, quæ sicut cantat Ecclesia, beatam illam turbam illuminat, ut distindè, clarè, & explicite eum cognoscat ut Deum Messiam, Regem & Redemptorem, ut dicendum. Hoc igitur opus est huius diei nempe Dominicæ perpendamus, solemnem illam supplicationem quæ Christus hodie in Ierusalem receptus fuit: et eum illum Ecclesia nobis nedom verbis loquitur, sed etiam opere repræsentat illa celebri processione, quam ramos portantes & palmis, solemniter agimus licet huius processio occupatio nos attringat ut breuioribus finis (cum D. Bern.) Nece est D. Bern. ut loquamur hodie breuius propter angustiam serm. temporis. Multa quidem vobis ministras processio, in domo quam celebraturus sumus, sed eadem inquit, ne in prima, dicere plura possimus.

§. 2. Incipitur hebdomada Passiois Christi à die gloriæ, quæ illi mundus attribuit, nos in seipso erudens, talem esse ipsam.

Inchoamus igitur maiore hebdomadam maiorum mysteriorum & Sacramentorum passionis mortis, Saluatoris. Porro non congruum videtur hoc Ecclesie principium, festiuam & alacrem instituendo processionem, cantibus exultationis celebrem, gloriæ laudisque Christi eminentem. Etenim euident est, caput debere passionis & qualitatis non expedire corpori humano affingere caput equi, nec aquilæ caput leonis. Est hic dies velut huius hebdomadæ caput, ceteri verò velut corpus. Corpus hoc totum constat doloribus, afflictionibus, & ignominis: non videmus nisi milites, apparitores, funes, flagella, colaphos, spinas, clavis, & crucem: non audimus nisi conuicia, blasphemias, & horrenda opprobria: nam totus talis est qualis à sponsa describitur. Fasciculus Myrræ dilectus meus mihi. Quæ congrua ratione ut caput statuitur ad tantam festiuitatis, applausus, gaudij, acclamationis, laudis, mulier gloriolæ, palmarum, oliuarum,